

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 Iuliu st. v.
6 August st. n.

Ese in fie-care duminica.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 30.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Un vis mântuitor.

— Novă. —

I.

„La pomul de aur“ stetea pe o tablă d'asupra unui pom cu frunză poleită, ier de desupt eră scris tot cu litere de aur: „Ilariu Bechiu“ cordonier, insé tabla nu eră atérnată, după cum ar puté crede mulți, cari nu-mi cunosc stilul, d'asupra acelu pom, ci stetea aninată pe un zid, lângă o pórtă, dela niște case în o stradă lătărăță din un oraș óre-care în țera ungurului; căci numai în țera ungurului sē putea petrece acésta istorie, de óre-ce numai acolo, și încă în țera némțului, jócă românul în loterie, ier: Ilariu Bechiu cordonierul, la pomul de aur jócă de mama focului la loterie, căci unui terno, câștigat pe timpul sodăliei sale (pe când eră calfă ar díce frații noștrii din România liberă și regală) avea sē multámescă nu numai măestria sa (luat în înțeles de titlu) dar și tabla cu pomul poleit cu aur.

Ilariu Bechiu o luase în tineretele sale la „vondoroluit“ cum díce meseriașii noștri, adeca merse prin ale lumi streine, ca sē mai véđă cum sē mai trage pe calapod și prin alte țeri, cum sē căpută cismele și cum sē mai cárpeșce lumea. El pornise cu doi fértați ai sēi, cu o calfă de croitor și cu una de tēmplar. Dar nu ajunseseră tocmai departe, căci chiar în conacul cel dintăiu, croitorul fantastic din fire, avuse un vis minunat, i sē făcu că vede trei numeri cu litere de aur, și că un glas de pe celalalt tērēm i strigă: ietă numerii, cari vor eși negreșit la loterie. Croitorul sē trezi întru acésta. Eră cam pe la među noptii. De frică ca sē nu uite de numeri, nu voi sē mai adórmă, ci le repetă neîncetat: 32, 75, 87. Dómne ajută: 32, 75, 87 și Dómne ajută: 32, 75, 87, díse într'una, făcēdu-și mereu la cruci, și pronunțând din ce în ce tot mai tare acésta rugăciune stranie. Ilariu Bechiu, prietinel nostru, care avea un somn ușor, sē deșteptă la sgomotul ce făcea croitorul, și ascultă câtva timp cu mirare la el. Ascultă cât ascultă, apoi perđēnd răbdarea nu mai putu tácea și-l întrebă pe croitor: „Ai nebunit méi fértațe, ori ce-i de díci într'una prostia ceia“.

Croitorul sē spăria, că-și trădase secretul, și voiá sē cocoloșescă tréba, căci în credința sa deșertă de loteriaș, eră pátruns, că i sē va deochiá norocul decă va șci și altul de el.

Întru aceia sē deșteptă și tēmplarul (mésarul dícem noi) care-l cunoșcea mai bine pe croitor și i șciá năravul, așá el fu în stare a o táia scurtă, și a sili pe croitor sē-și spună taina. Croitorul povesti deci visul

seu minunat, dar, vai și durere, prin vorbă, una alta uitase numerii, nu mai ținea minte decăt numai unul, pe cel dintăi care eră: 32.

— Dómne, dómne, — sē váierá croitorul, — șciam că mi-ați deochiat norocul, vedeți, acum nu mai șciú de cât numai pe unul dintre numerii norocoși, pe celalți i-am uitat, ca pământul.

— Ién stai, — díse acum Ilariu, — și eu am visat un număr, dar numai unul singur. L'aș fi uitat căci nu pré pun preț pe asemenea lucruri, dar acum imi aduc așá bine aminte de el, par că l'aș vedé dina-intea ochilor, eră numărul 75.

— Ástai numărul meu d'al doilea, — strigá croitorul cu bucurie.

— Ce lucru minunat, — il întrepuse tēmplarul, — și eu am visat un număr, dór nu va fi cel d'al treilea.

— Spune mi-l sē véđ, — díse croitorul tremurând de așteptare; — 87, — respunse tēmplarul.

— Hura, el e, hura! — strigá croitorul nebun de bucurie, sē sculá, alergá prin casá, apoi ieráși sē puse în așternut, apoi sē sculá ieráș, ar fi ámblat așá prost totá nóptea, decă nu l'ar fi domolit fértații sei, și nu l'ar fi silit, sē ședá acolo lungit lângă ei.

Spre mai máre siguranță, ca sē nu mai uite numerii, i scriseseră cu tibișir pe ușă, unde i găsiră a dóua și diminéța.

Așá erau de convinși fértații de norocul lor, încát puseră la olaltă toți banii ce aveau, și le duseră la cea dintăiu colectură de loterie.

Ce sē mai lungim vorba. Numerii miraculoși eșiră, sodalii câștigará o sumă însēmnată de bani. Lui Ilariu Bechiu i sē făcurá parte ca vr'o 3000 de florini.

Astfel sē înțelege că nici unul din ei nu mai avú poftă sē cutreere lumea, când mánecat, când nemánecat, schimbând la stăpáni și inghițind la venin. Sē întórserá acasă și fie-care din ei sē făcu meșter.

Croitorul sē așezá ca „marșand-tailor“ cu mușterii, cari luau tot pe puf, și-l sárăciră cum am díce de-a valma.

Tēmplarul deschise un magazin de mobile, aduse gata din Viena. Nimerise însé o marfă frumoșă la vedere, dar din lemn verde, care i sē crepá, până sē fie vëndută și astfel sárăci și el.

Ilariu Bechiu o duse mai mult timp în bunăstare, căci meseria sa este cea mai sánětósă, este cea mai grósă la cefá de cât tóte. Ce-i drept ingrósă sángele și stricá ficiații, dar ingrósă și punga și te fereșce de oftică.

Ilariu eră meșter bun, adeca șciá sē croiescă bine și sē tragá cu pricepere la calapod. El și fără câștigul

cela ar fi făcut bani, ceva mai târziu, dar apoi i-ar fi fost mai trainici și mai cu spor.

Așa însă vedându-se de odată cu bani mulți, nu numai că începuseră să joce pe marele și să-lase treaba pe călfi, dar se dete și mai tare bătului.

Puțin câte puțin banii câștigați la loterie, sburară cum veniseră; o mare parte din ele ierăș la loterie, căci Ilariu voia cu tot adinsul să mai câștige odată. Să făcuse tâlcuitor de visuri, credea în șolomonii, și își încercă mereu norocul, dar i perduse cu totul vână.

II.

Din câștigul ce făcuse Ilariu în tovărășie cu fărtații sei, nu-i mai rămăsese alt nimic, de cât tabla cu pomul de aur. Nici pe asta n'ar mai fi avut-o, dar nici colectantul, și nici cărcimarnul nu voia să i-o primescă în plată. Astfel rămase dar neatinsă, pe când din toate celelalte, ce-și cumpăraseră cu banii din terno, și ce-și mai agonisise prin cordoneria sa, nu mai rămăsese aproape nimic. Să duseseră mai întâiu călfile, unul câte unul, apoi ucenicii, sculele de prin casă, mobile și așa mai departe. Ilariu rămăsese acum numai cu nevastă-sa, cu un băiat de doi ani, cu o copilă în fașă, și cu un biet ucenic ca vai de el, cu numele Fortunat, căruia cei din casa cordonierului i diceau Fortunat, căci mai bine li se potrivea în gură cuvântul furtună, care știe ori-ce Român ce înseamnă, de cât „fortună” despre care le spusese nașul ucenicului, că ar însemna „bogăție”, sau „noroc”. Ilariu numai de dragul numelui oprise pe acest ucenic, căci nu era tocmai cel mai sprinten din toți câți i avusese, ba din contra era cam bleg și somnoros; dar visă mult, și Ilariu i tâlcuia visurile prin numeri, pe care-i punea mereu la loterie fără ca să-i iasă vr'odată.

La început avu răbdare, dar încetul cu încetul își eși tot mai mult din ele, adeca din răbdari, și în una din zile le perduse așa de mult în cât se apucă de i trase o bătaie slântă bietului Fortunat.

D'atunci ucenicul susținea mereu că n'a mai visat nimic.

Ilariu îl creșu și nu pré, dar ce era să facă, cu sila nu putea să-i scotă numeri de vis.

Ne mai gășind așa des numeri promițători, nu mai punea așa des în loterie și astfel i succese a strînge atâți bani de putu să facă ierăș odată, după mult timp o păreche de ghete din piele nouă de noiță, căci dela o vreme în cōce nu trăise de cât numai din cărpituri și căputături.

Comerciantul dela care luase pielea i vorbise de o întreprindere mai mare, i propusese ca să ia ei amēndoi un contract de mai multe sute de părechi de cisme pentru militari, cu condițiuni foarte bune. Nu cerea dela Ilariu de cât să-i plătescă pielea barem pentru o păreche de cisme, să o gătescă să io aducă, ș-apoi să ia pielea pentru două părechi și așa mai departe.

Ilariu să socotise a vorbi cu nevastă-sa despre această propunere, dar apoi ierăș își luă sēma, și dise în sine, că va găti părechia de ghete și cu o parte din bani își va încercă încă odată — pentru ultima oră — norocul în loterie. Decă nu va câștigă, apoi va primi propunerea neguțătorului.

Să puse Ilariu pe muncă și găti ghetetele. Totă vremea cât croise, cât le bătuse pe calapot, și cât cususe la aceste ghete, făcuse la mii și mii de planuri, care de care mai riștore, mai frumoșe, mai poetice, căci cismarii au toți o aplecare pronunțată cătră poezie, care, după cum dic medicii, ar proveni din o bolă de ficiți, ce li să trage din multă ședere.

După ce găti Ilariu ghetetele, le dete ucenicului, să

mērgă în piață să le vēndă, căci la el nu mai venia nimeni ca să poruncescă seu să cumpere ghete.

Ucenicul Fortunat merse să esecute porunca stăpânului. Peste puțin să întorse, și dise lui Ilariu, că ar fi gășit un mușteriu, pe cutare neguțător, care ar fi dat cinci florini pe ghete, dar i-ar fi dis, că banii i va da numai în sâmbēta viitoare. Alții cari ar fi plătit cu bani gata nu i-ar fi promis mai mult de cât patru florini.

Cu tōte că Ilariu avea mare lipsă de bani, preferi să aștepte mai-bine până sâmbēta, adeca două seu trei zile și să ia cu un florin mai mult, de cât să aibă banii îndată și să perdă un florin.

Trimise dar pe Fortunat ca să dea ghetetele acelu neguțător, care voia să le plătescă în sâmbēta viitoare cu cinci florini.

III.

Lui Ilariu i părū un vēc timpul până în acea sâmbēta. Nu voia să trecă, orele i să lungea în sēptēmani, zilele în ani. În fine sosi acea zi mult așteptată. Ca pe la prând trimise pe Fortunat după bani. Ucenicul merse, dar nu să întorse mult timp. Începu deja a-și face gânduri, care din care mai negre. Acum era încredințat, că mișelul de Fortunat, o tulise cu banii sei în lumea largă.

— Veți nevastă, cât sūntem de asupriți de sōrte. Cu banii aceștia, pe care mi i-a furat blăstēmatul de Fortunat, câștigam de bună sēmă.

— Ce, dōr ier ai voit să-i duci la loterie, — sbieră nevēsta necăjită. Atunci tot una-mi este, ba încă mai bine să aibă parte de acei bani sērmanul Furtunat, de cât să mi-i mănānce ierăș împēratul.

Loteria să numeșce împēratescă printre omenii de rēnd, care cred, că în adevēr împēratul s'ar folosi de acea mulțime de bani ce să perde în loterie. De unde să știe ei a face deosebire între stat, seu tesaurul țērei, și între împērat seu lada împēratului.

Ilariu să spāriă de arșagul neveste-și. În superstiția sa i să făcū acum, că l'ar fi bătut Dumneșeu pentru că-și propusese în adevēr a jucă cu acei bani în loterie pe când ar fi putut să scotă din ei un folos mai modest, dar sigur, primind oferta acelu neguțător.

— Nu dragă, — dise deci el acum cu vocea lină și obosită, — n'am voit să-i prēpădesc în loterie, ci aveam de gând să iau pielea, și să me pun pe muncă, căci... și aici să apucă să-i povestescă despre tovărășia ce-i propusese neguțătorul de piei.

— Și tocmai āst noroc să ni-l strice afurisitul de Fortunat, — sbieră nevēsta disperată, — dar stai, că l'oi invēță eu minte. Me duc la mă-sa, să mi-l caute, din pāmēt să mi-l scotă.

Acēta întrevorbire între soți avusese loc la mēsă, după ce isprăviseră cu māncarea lor destul de prōstă. Nevēsta nici una, nici două o tuli pe-ūșa afară.

Ilariu simți ca o amețelă la cap, se duse de să lungi pe o laviță, ca să se odihnescă puțin.

Ierăș îl cuprinseră mii și mii de gânduri.

Nu trecū mult timp, cel puțin așa i să părū lui Ilariu, când să pomeni de odată cu Furtunat dinaintea sa. Ucenicul era cu față spāriată dar tot odată și riștore.

Ilariu să sculă de pe laviță și dise cătră Furtunat:

— Unde mia-i āmblat, strengarule, unde ai stat? Adusu-mi-ai banii?

Fortunat își șterse sudorile de pe frunte și respunse:

— Iertă-me stăpāne! Am să-ți spun ceva.

— Ce să te iert? Să știi că-ți rup tōte oșele din tine decă-mi vei fi prēpădit banii, — răcni Ilariu.

— Nu i-am prăpădit stăpâne, — țise acum băiatul ferindu-se de mâna meșterului, care voise să-i cârpească una după urechi.

— Ce? tu te joci cu mine blăstematule? — găfât cismarul.

— Decă nu-mi ai prăpădit banii, de ce nu mi-i dai?

— Stăpâne, ți-am țis că am să-ți spui ceva, de ce nu vrei să me ascuți? — se rugă ucenicul.

— Adă banii, ș'apoi spune.

— Ietă, veți acest rișcont, — țise acum Fortunat scoțând unul din acele revășele de loterie pe care le cunoșcea Ilariu atât de bine.

— Îl ved, afurisitule, ce, dór nu-i fi îndrăznit să joci cu banii mei la loterie.

— Ba am jucat, dar am și câștigat.

— Cum, ce fel, mincinosule? Veți să nu-ți rup gâtul.

— Deu așa stăpâne, am câștigat cinci-deci de mii de florini, un terno de 5 florini, atât țic ómenii că face.

Ilariu se mirá el singur de el, cum de nu-l surgrumase pe blăstematul de ucenic, care de bună sémă numai își bătea joc de el.

— Iertă-me stăpâne! — continuá băiatul. Nu vei rămâne în pagubă. Uite cum s'a întemplat. Când m'ai trimis luni, ca să vënd ghetetele, eu le-am vëndut, și am luat banii pe ele. Domniei tale însă ți-am spus, că cumpărătorul nu mi-ar fi plătit, pentru că visasem trei numeri, de care eram sigur, că vor eși, și așa am dus banii la loterie.

— Nimernicule! — sbucni din peptul cismarului. Cum ai îndrăznit, cum ai putut să te gândești măcar la asemenea lucru.

— Să me gândesc? D'apoi n'am învățat dela dta să tâlcuiesc visurile și să caut numeri pentru loterie? Dar voi fi recunoscător pentru învățătura dtale și-ți voi da a patra parte din câștig.

— Și țeu, nu minți, ai câștigat? Unde-s banii?

— Banii nu mi-au dat încă, căci nu au venit încă dela Sibiu. Dar ietă rișcontul, și ietă și numerii eșiți. Veți că am făcut un terno.

În adevăr numerii de pe revășelul de loterie se potriviau cu cei de pe biletul, pe care erau însămnați numerii eșiți.

— Adă rișcontul! — strigá acum Ilariu. Este al meu, căci ai dat banii mei pentru el.

— Să-ți dau jumătate stăpâne, decă nu te mulțamești cu a patra parte. Nu-i drept să-mi ceri totul, căci numerii i-am ghicit eu.

— Adă it țic, — sbierá meșterul sáring spre ucenic.

Fortunat, îngrozit de furia lui Ilariu, voi să o tuléscă pe ușă, dar fu pré târđiu. Mâna vigorósă a cismarului îl și apucase de grumaz. Degetele se încleștară toi mai tare, băiatul se sminți de vr'o dóuë ori, ántáiu mai tare, apoi mai încet, tot mai încet, iér la urmă nu se mai mișcă de loc. Nu mai resuffá — erá mort.

Pe Ilariu la acésta descoperire îl trecurá niște sudori reci.

Acum degetele sale se decleștară, băiatul căđu la pământ.

Ilariu stete puțin ca lipsit de ori ce putere, însă de-odată își veni în fire. Luá mai ántái rișcontul din mâna băiatului, apoi îl încáreá pe bietul Fortunat pe spinare, și îl duse în pivniță, unde făcú în grabă o grópă și îl îngropá pe nefericitul de ucenic.

IV.

— I-am dat de urmă, — țicea nevésta lui Ilariu.

Acesta se îngrozí. El tocmai cu vr'o câteva minute se întorsese din pivniță unde ascunsese urmele omorului seu. Cum se fi dat nevéstă-sa de acele urme, se întrebá el spáriat.

— Blăstematul te-a mințit, el a luat banii pe ghetete áncă de luni, și șcii ce i-au făcut, — continuá nevésta.

Ilariu erá p'ací, p'ací se se dea de gol, se spuná că șcie, dar spre fericirea sa își luá séma la timp, vėđu, că nevésta i vorbeșce de altá urmă, adeca de aceia a ucisului, iér nu de aceia de care se temea el.

— De unde se șciu? — respunse deci cismarul, silindu-se a nu-și perde cumpétul.

— La loterie, la loterie, — strigá nevésta.

— La loterie, — repetá Ilariu ca un rėsunet.

— Așá țeu, și áncă ce-i mai frumos, am aflat că ar fi câștigat cu banii noștrii cinci-deci de mii de florini.

— Cinci-deci de mii de florini, — repetá Ilariu.

— Dar, cinci-deci de mii de florini și áncă nu i-au ridicat.

— Și áncă nu i-au ridicat?

— Nu, căci n'a venit banii dela Sibiu, loteriașul țice, că nu vor veni de cât peste vr'o patru, cinci țile. Dar ce ai de stai mut și nu țici nimic, ți-ai perdut graiul de ciudá?

— De ciudá? Dar de ce să-mi fie ciudá?

— Apoi fiind că n'ai câștigat tu banii, ci ucenicul teu.

— Decă i au câștigat ucenicul, cu banii mei i au câștigat, și prin urmare nu sânt ai lui, ci sânt ai mei.

— Vorbă se fie. Da, decă ți-i-ar aduce el de bună voiá, dar altmintre nu.

— Țici că nu i au ridicat, prin urmare este desțul decă ne va da rișcontul. El póte că nici nu șcie nimic de câștigul seu.

— Cum se nu șcie, căci a fost la loterie și a aflat.

— Apoi chiar decă șcie trebuie să-mi dea rișcontul, cu binele, séu cu rėul.

— Și ce vrei să faci cu rișcontul?

— Ce întrebare? Voi ridicá banii cu el.

— Cum se nu, — strigá muierea cu o vóce pė-trunđátóre cu tóte că rágușise de vorbă multá, — cum se nu? Loteriașul nu va da banii nimenui de cât numai chiar lui Furtunat.

— De unde șcii tu una ca asta?

— Mi-a spus loteriașul, că Furtunat ar fi venit la el și intrând cu rișcontul în mâná, ar fi cerut să-i numere de grabá banii pe care i-a câștigat. Loteriașul i respunse: Mai stai puțințel fėtul meu, căci nu arde nicáiri.

La asta i țise Furtunat: Dar pe mine me ástéptá stăpánul acasă cu banii. Loteriașul țise: Du-te spune-i stăpánului tėu, să aibá áncá puținá rábdare, căci banii trebuie să viná dela Sibiu și că n'au sosit áncá. Iér acum începú Furtunat să plângá, țicend: Sėracul de mine, ími va rupe stăpánul tóte ósele decă nu-i voi duce cei cinci florini. Domnule loteriaș, eu am pus cei cinci florini fără șcirea stăpánului la loterie, deci câștigul e al meu, căci decă n'ar fi câștigat mi-ar fi scos cei cinci florini din piele. Dám barem trei părți din câștig acum, a patra parte ți-o las dtale, it dau rișcontul. Loteriașul erá p'ací p'ací, se priméscá, dar apoi își luá sémá temėndu-se, că póte nu va fi lucru curat, cu acel rișcont. Dá-mi măcar cinci florini imprumút, se rugá acum Furtunat, dar loteriașul obosit de atá ta

vorbă, îl isgoni. Numai de una te rog, ca pe Ddeu, dize Furtunat până să iasă, ori cine ar veni cu riscontul, afară de mine să nu-i dai banii; numai mie să mi-i dai, căci decă vine altul și mai cu sémă stăpânul meu să știi că m'a omorit.

— L'am omorit, — sbieră meșterul Ilariu.

— L'ai omorit țipă nevastă-sa sguduindu-l din resputeri.

V.

— Ce ghăfăi așa stăpâne? — întrebă Furtunat.

— Unde-s? cine-i? lăsați-mă! aoleo! aoleo! lăsați-mă. Nu mă duceți la poliție.

— Viséză, — își dădea în sine băiatul, care venise acasă, și găsind pe meșterul adormit pe bancă, îl sguduipe nițel, să-l deștepte, ca să-i dea cei cinci florini pe care i încasase.

Ilariu nu se trezise încă deplin. Visul seu grozav, căci toate câte le petrecuse, de când se dusesse nevastă-sa, nu fuseseră de cât niște vedenii a somnului seu cel greu, acest vis se continuă, lui i se făcea că ar fi venit gendarmii ca să-l ducă la poliție. El deci se svércoliă pe banca sa până ce cădă jos, dar în acest interval i se făcū, tot în vis, că l'a și dus la furci, și că l'a spenđurat și că acum a cădūt în o prepastie adâncă.

Lovindu-se de podini se deșteptă în fine. Deschise ochii și privi cu o gröză nespūsă la Furtunat.

— Ce, și tu ești în iad? — întrebă el cu vocea tremurândă. Te-a luat satana dór, fiind că ai murit nespevedit și necuminecat. Dómne sfinte, ce-o mai fi de mine!

— Trezește-te domnule, — dize băiatul.

Acum în fine bietul cordonier își veni în fire. Să sculă.

— Unde ai fost? — se resti acum cătră ucenic.

— Am mers să-ți aduc banii pe cisme.

— Și i ai adus?

— Létă-i.

În acest timp veni și nevastă-sa, care vedend pe Furtunat eră să se arunce pe el ca să-l bată, dar Ilariu o opri!

— Lasă-me, să-l bat, — țipă femeia, — să mă facă el, strengarul să ămblu atăta vreme după el. Unde-ai fost blăstematule?

— Unde a fost, unde n'a fost, bine că-l vedem teafăr sănėtos și cu banii în mână. Să-l iertăm de astă-dată muier, căci prin întârziarea sa m'a făcut de m'am lungit pe acea laviță, unde am avut un vis înfricoșat, dar tāmăduitor. Hai plécă, — se adresă el acum cătră ucenic, — de astă-dată scapi nebătut, dar să știi, că acum se schimb aici lucrurile; ne vom pune pe muncă și prin urmare vai de tine, decă vei mai îndrăzní a pierde véra, cum ai pierdut-o astăzi.

Furtunat, care se simțea vinovat, căci în adevér zăbovisse cu alți copii pré mult pe la jocuri pe stradă și pe la blăstēmății, plecă imbucurat și își vedū de trebă.

Ilariu se apucă de povesti neveste-și, câte i se făcuse lui că veduse în visul de adineorea. Muieria îl ascultă și dize apoi:

»Veți asta-i semn dela Dumneđeu ca să te lași, de afurisitul de joc, și este tot de odată o mică pedepsă pentru cugetul réu ce-l avuseși, cu cei cinci florini.

— Așă-i dragă astea mi le-am dīs și eu, îndată ce mi-am venit în fire, după tārăbécēla aceia de somn. Nu voiu lipsi a face după imbierea neguțatorului. Me duc chiar acum să cumpăr piele cu acești bani și... bun e Dumneđeu.

Ilariu Bechiu să duse, cumpără pielea, făcū cisme din ea, le duse neguțatorului, care i dete altă piele pe cismele sale, și așa mai departe muncind mereu, să pomeni în una din zile cu o calfă pe lângă ucenicul Furtunat, apoi încă cu un ucenic, apoi cu două calfi, cu trei, ba aduse la cele din urmă numărul calfilor sale la vr'o 15.

Tabla sa cu pomul aurit lucea și strălucea și i ducea vestea lui „Ilariu Bechiu” până peste noie sate prin țeri învecinate, cu un cuvėnt meșterul Ilariu, din cei cinci florini și cu sirguinta sa și cu mintea sa și cu bună gospodărie, făcū mai mulți bani, de cum avusesse vr'odată, chiar și atunci când făcuse terno la loțerie cu fertații sei.

Lumea dizea că ar fi ajuns chiar cifra de care visase că ar fi căștigat Furtunat adeca cinci-deci de mii de florini.

Ier acesta, adeca Furtunat, făcėndu-se calfă și mergėnd prin lume, se întórse peste căți-va ani și găsi în casa dlui Bechiu o fetică, rumeióră, pe mademoasela Nastica, care nu dize ba, când o cerū dela tată-sau în căsătorie.

Astfel Furtunat deveni ginerele lui Ilariu Bechiu și urmașul seu în maestria de cordonerie ba la cele din urmă moștenitor al caselor, care purtau cu fală tabla la pomul cu frunzele de aur.

Nu șciu bine decă Furtunat au avut séu are copii, dar decă are, apoi șciu bine, că nepoții meșterului Bechiu, nu au remas la meșteșug, ci vor fi învățat carte, și se vor fi făcut domni. Pécăt, nu dór de învățatura lor, dar de trufia lor, căci cu totă starea și cu totă învățatura omul pōte remănea meseriaș și pōte aduce cu asemenea muncă adese ori mai bune folose omenimei, decăt niște coconășii, ămblați prin școli, dar remași la capete cam goi și la pungă moi.

Acum însă să ne luăm điuva bună dela cetitori și să dorim: la anul cu bine!

Theochar Alexi.

Haiducul!

Numai codrulețul drag
Dă dreptate la sérac,
Numai arma de pe spate
Dă séracului dreptate.

Cantec popular.

»a adus demult prin codru a iernilor troiani,
Cântând în fluer sue voinicu'n Călimani;
La brău două piștole țintite-i strălucese
Și stâncele pleșuge departe i zimbesc.

Colo în pisc alérgă și ca un șoim cu drag,
Ș-aruncă ochii rōtă, privind în lung și 'n larg,
Și-apoi răđēmând cotul pe durda lui iubită,
Esclamă: „'N codru numai e viéța fericită!

Vai! am ajuns acolo, cât numai codrul drag
Mai dă în astă lume dreptate la sérac;
Numai cu-astea oțele și arma de pe spate
Séracu-și mai căștigă o umbră de dreptate*.

Apoi își șterge fruntea și armele-și încercă
Pe rėnd din vérvul stâncei pe tōte le descarcă
Și stâncele din préjmă prin farmec să tređese
Și văile și codru sėlbatec țuesc.

„Alei fiară străină, de-acum să te pădești,
De nu vrei cu-a ta sōrte în drum să te 'ntėlnești*.

In baie.

Aşă grăieşte singur ş-apoi ieră cu drag
Ş-aşintă ochii rotă privind în lung şi 'n larg.

Şi ier începe-a dice : „Măi codre frăţiore!
Aşă-mi vine de jale şi inima me dóre,
Când ved că 'n astă lume cu greu amar şi chin
Sêracu-'n veci asudă pe sém' unui străin.

Dar uit de astădi totul, uit ori şi ce amar,
(Căci ierăşi sânt în tine, şi tu eşti verde ier,
Aici în a ta umbră durerile-mi innec
Ş-aş vré în veci cu tine tovarăş sê me leg.

Căci n'affli 'n lumea 'ntrégă tovarăş mai iubit,
Ca arma ce-ai în mână ş-un codru 'ntinerit*.
Aşă cântă haiducul şi ochii lui de foc
Sêlbateci peste codru se 'nvêrt şi se întorc.

Ş-apoi se pierde 'n gânduri, de odată 'n valea-adâncă
Par că zăreşte ceva ş-uşor din stâncă 'n stâncă,
Sbóră cântând sêlbatec : „O! numai codrul drag
Mai dă în astă lume dreptate la sêrac*.

V. B. Muntenescu.

E l m i r a .

— Roman original. —

(Încheiare.)

— Nu eu, ci Lia sorióra mea; eu sânt tot Elmira
de atunci . . . Elmira Scurtescu!

Ceriu şi pămêntul păreau că se învêrtiau în chaos
pe lângă el.

— Ddeul meu, e cu putinţă? — strigă el ţinên-
du-se de spatele baneci.

Şi ierăş se făcú tăcere; tăcere întreruptă de gla-
sul doctorului şi de risul copiilor.

Când Severin deveni stăpân al emoţiunii viforóse,
vêdú pe Elmira dispărând în o alee laterală.

VI.

În diminéţa următóre el cerú o întrevorbire dela
Elmira. Cu sinceritate bărbătéscă, eră gata a-ş mărtu-
risi tótă viéta.

— Vrei sê-mi respunđi una? — întrebă ea
privindu-l drept şi serios.

— Vreu! fi-mi judele într'astă lume, precum Ddeu
îmi va fi în cealaltă! — dîse el cu statornicie.

— Am gândit adese de ce te-ai dus atunci, ne-
luându-ţi rēmas bun dela noi? Credeam a nu-ţi fi de
tot indiferenţi, — continuă ea. Părinţii te stimau, şi
eu te preţuiam ca prieten şi mântuitor . . .

— Dră! — strigă el ca innecat de chinuri
interne.

Ea continuă:

— Şi atunci la „nenorocita petrecere* după aceea
la noi, cât de straniu ai fost; te-am vătēmat óre
cu ceva?

— Oh! nu, te asigur că a fost alt ceva! — dîse
copleşit de tot.

— Atunci esplică-mi! Erăi pré solid şi prudent
pentru o faptă nemotivată . . .

Severin se ruşină de adevêr, şi totuş pentru o
lume nu ar fi minţit.

— Am fost un nebun! — recunoscú el accentuând
că tineréţa se duce uşor pe ghaia.

— Aşă dar a esistat ceva? — întrebă ea. Porta-
rea dtale mi-a dat mari supărări.

Vorbele ei îl mişcară; aceşti ochi nu se prefăceau
— atâta esperinţă avea acum. În nebunía unui mo-

ment cređuse că righida jună e de acele femei prac-
tice, care alérgă ca puşcaşul după vênat. Putea-se co-
rege cândva acésta păcătuire!

— Elmira! — esclamá el, — laşitatea unei clipe
m'a pedepsit cu ani de suferinţe . . .

— Ai gândit dar réu despre mine? — întrebă ea.
Şi el i spuse de Tasilo, de epistolele ce-i aretase,
şi de proiectul căsătoriei cu Brancu.

Suriđend prin lacrimi i impută ea:

— Şi aste tóte le ai cređut dta, că părinţii mei
sânt de acei speculanţi ce caută cât mai uşor a se
scápă de copii lor? Altcum Tasilo nu a falsificat mult.
Epistolele în adevêr erau pentru Brancu, nepot de soră
tatei. Fiind că el în moralitate iş luà pe stăpânul seu
de model, aşă părinţii mei i spuseră pentru totdeuna,
că este şters din inima lor!

Pocăit i cuprinse Severin mânilé rogându-se:

— Iértă! a şi fost cumplit; ce-am cređut de dta,
ca blăstēm căpétai o altă soţie. La picióre iţ pun vi-
novatul meu cap!

— Şi dta încă la maial suspiciónai? — în-
trebă ea.

— Da! şi m'a constat o luptă duplă, vèđendu-te
că petreci cu Tasilo . . .

— Şi tot el mi-a spus de Afra, ca cea mai pros-
pétă învingere a dtale! — apostrofă Elmira.

— Oh! intrigantul, cum ne-a orbit. Resplătirea i
va urmá şi lui, — pofţi Severin.

— Ia urmat deja! — dîse ea îngândurată.

Îndestulat de asta, continuă el:

— Te-am iubit Elmira, şi de nu ţi-am destăinuit
planul viitorului, aveam cauză. Voiam se aştept un
post, o temelie sigură; şi fiind că amēndoi eram tineri
gândiam că aşteptarea nu o sē ne strice. A fost şi
Ddeieşcă asta nădejde, până nu vèrsă Tasilo veninul
limbei sale. Atunci săpat de ascunse dureri, doria
dela dta adevêrul. Suferind nemărginite torturi, eram
bolnav de otrava ce mi se viri în sânge. Când te ochii
la braţul seu, în „nenorocita petrecere* îmi părúşi rece
şi cam confusă. Rănit adânc me încuragiai a întrebă
de Brancu. Afirmarea că-l cunoşci îmi întunecă şi cea
din urmă nădejde. Te ţineam mirésă făgăduită, de aceea
fugii . . .

— Ah! cum m'ai judecat de réu, socotindu-me de
o rafinată? — dîse ea, — cât de puţin priceputi a
cetii în inima tinerei fete . . .

— Elmiră dragă! iértă-mi, tóte greşelile, şi spune
vrei sē fii a mea, aşă cum ne-a destinat simpatia dela
ântăia nóstră întēlnire?

— Eşti căsătorit! — grăi ea seriósă, — căci îl
preţuii mai mult decât sē-i dea o nădejde desértă.

— Dar ea m'a părăsit pentru altul . . . un fost coleg.

— Care l'a iubit înainte de-a o înnălţá la numele
dtale? — întrebă ea.

— Vai! o şcú? Cu el, şi alţi vagabonđi come-
dianţi mi-a pătat onórea, şi mi-a răpit copilul . . .

— Ori cum Severin, eşti cununat. Şi ce împreună
altariul, sē nu despartă profana mână a omului! —
dîse ea cu glas serbătoresec.

El se închină profund; înţelegēnd-o deplin, încă în
acea đí plecá fără dreptul de a-i scrie cândva.

— De nu e şi de asta órá amăgire, m'a găsi şi
fără scriere, — gândi Elmira îndestulată cu sine.

VII.

Depunēnd o cunună prospétă pe mormēntul Vio-
lei, părăsi locul ce fu martor atător episoade însēm-
nate pentru ea. Întorse ierăş în aretul părinţilor cu inimă
tineră şi voiósă, câte odată înrumenind de un cuget
tâinic şi fugător.

Un doctor în medicină eră fala ei, şi bucuría pă-

rinților. Eră frățiorul Iancu care reactivat în serviciu militar ajunsese gradul de supralocotenente, portând cu dreptă mândrie uniforma ce-i dă o figură voinică.

Ea îl iubiă cu fragețime ier el adese i dicea : „De nu mi-ai fi soră, m'aș îndrăgosti de tine!

Surițend întrebă Elmira : „De ce chiar în ea, au nu trecuse de mult în stadiul fetelor bătrâne?“

Șcie Ddeu ! — apostrofă el, — anii în loc de a-ți strică, te-au făcut mai interesantă. Ești fără sbêrcituri, ba cu obraz plin, bustă rotundă, și ochi luminoși. Ênsuș argințiu tu pâr it dârueșce o caracteristică neobicinuită!

Lângă acești frați iubitori, erau părinții fericiți ; Lia cu soțul ei, și mica copilă ce se necăgia foc, căci Hector nu i prezentă pe două labe. Nu credea ea cu capul ei că el nu numai că nu pôte stă după poftă, dar nici că mai auđe bietul porunca ei.

Umorul lui Iancu i concentră cu drag la olaltă, povestind când una când alta din pășaniile sale mai prospete. Deosebi i asigură de suprinderea ce avuse când în un marș ostentiv auđi din șanțul ce margina drumul, strigătul dureros al unei muieri ce iș chiamă mórtea.

Graiul românesc și trăsurile vorbitore de alte vremuri mai bune, îl îndemnase a o întrebă de trecutul ei.

— Și ia ghiciți bunilor mei, cine mi-a spus că este ? — întrebă Iancu scuturându-și cenușa cigaretei.

— Nime alta decât nevêsta lui Severin, despre a cărui nenorociri istorisi Elmira. Amărită pârăsită, slabă de fôme și cuprinsă de o bolă fără tãmăduire ; străini miloși o luară pe car predându-o spitalului de gar-nisonă.

Cu ce putui i ușorai chinul. În ultimul stadiu al bólei scrise lui Severin, și el nu întârđia a-i iertă și a-i închide ochii !

* * *

Trecuse timpul de doliu, și nici un cuvânt al Elmirei nu rechemă pe Severin.

De sine și împăcat cu tóte veni în o după amiéd ; predându-i un bilet în care Tasilo revocă tóte nesocotitele sale calumnii de odinióră.

Eră satisfacțiunea făgăduită lui Stircea.

La fericirea familiară a învățatorului se încăđi Severin spunend fără sfielă, că a rupt cu trecutul, dorind a pârăsi ênsuși locurile unde se acăpase cu otravă.

— Aici am fost mai bun, aici vreu sê trăiesc, — dișe el cerend pe Elmira ca soție.

Părinții se învoiră, dar Iancu puse condiția ca înainte de-a întrebă pe Elmira sê-i făgăduiescă : „ântai că va ceti din dóscă în dóscă un diar cu inițialele E. S. și-a dóua că pentru o lume nu va răbdă în casa lui, cărți de-a lui Heine“.

În alte impregiurări rîdea Severin de asta propoșiție glumcță dar acum iș aduse aminte că esistă naturi cari numai înaintea unui diar iș mărturisesc ce au mai tainic. Acele naturi apoi fie ori-cum sbiciuite de cruđimele destinului, nu strigă, nu se vaietă, dar din când în când se recoresc cu scrierile acelor ce au suferit ca dênsele.

Sub braghinul crenguros ceti tóte marturisirile Elmirei și tot acolo primi inelul ei în semn de logodnă.

Severin care se ținuse ars ca stejarul trăsmit, acum se simția redat unei vieți mai fericite.

A fost un moment sfânt, ceriul eră martor că inimile lor se găsiră !

Brațul lui Severin încungiură talia Elmirei șoptind în raiul peptului seu : „Nici odată nu va cuprinde un bărbat, statornica iubire a unei inimi femeieșci !

Emilia Lungu.

Suvenirii și notițe de călătorie.

(În Transilvania, România și Dobrogea.)

(Urmare.)

XXXIX.

Dar sê me întorc la excursiunea mea dela Măcin.

Trecerea am făcutu-o pe un vaporeș carele abia cuprindea la 20 de persoane. Acesta eră proprietatea unui grec din Brăila carele inireținé comunicație între Brăila și Măcin. De și acest vas eră micuț însé fugia cu o iuțelă mare. În un cês și circa 10 minute am ajuns la portul Măcinului. Cu mine mai călătoriau afară de niște turci din Măcin, niște greci și femei grecóice, și vre-o 3 ovrei. Începură a povesti mai ântai pe greceșce apoi pe româneșce. Obiectul de discusiune eră de speculă ce pe mine nu me interesă. Jidanii cu deosebire iși dá multă trudă a me atrage în vorbe cu ei. În urmă începură a me esamină mai de aprópe unde merg, ce voiu face cu plantele ce recoltez etc. Însé mie îmi placea mai mult a privi malurile Dunării, acoperite cu tușișe de salcii și pe cari iși aveau pescarii colibele și luntrele lor, îmi placea mai bine a privi munții Măcinului, cari păreau din ce în ce a se apropiă mai tare. Dară de jidan nu scapi cu una cu dóue, așa-i natura lui. În sfișit mi-am propus se pãcãlesc pe jidani. Erău numai doi căci unul debarcase la Podbași. M'au fost întreat ce voi face cu plantele recoltate. Le am dat respuns cumcã le voiu vinde în țera unguréscă cu niște prețuri fôrte mari. Chiar aici la Măcin, sub pólele muntelui se află niște specii cari un singur esemplar costeză prin Ungaria câte 20—30 franci.

Jidanii mei începură a face ochi mari și a se interesă cu tot deadinsul. Minciuna mea ș'a avut efectul dorit. De aci în colo nu mai aveam pace.

— Sê ne spui și nouă cocóne acele ierburi și-ți plătim bine, cât poțești.

— Acum nu me pot lăsă la têrg însé peste 5 dișe me cercați în Brăila la otel Hugo, și atunci vom stipulă condițiile de têrg, numai se veniți cu parale. De acuma ve pot spune că acele plante sânt veninóșe, al căror venin prinde mai bine la cei ce mănacă usturoiu (aiu).

Jidovii mei chiar mănecasê usturoiu încât nu puteai stă în apropierea lor. Făcură ochi mari și încetărăm cu discursul.

Întru acea ajunsesem la unul din cele dóue vasă cufundate în canalul Măcin carele se află ceva mai aprópe de țêrmurile drept. Chiar atunci se trudeau nescari pescari ca sê-l desbrace de legăturile și cuiele de fer. Conducătorul vaporeșului mi-a descoperit cumcã acesta ar fi vaporul Hefsi-Rahman, cufundat de bravul major de atunci și acum colonel locotenent de marină, Murgescu.

Ajungend la portul Măcinului un alt necas mi se pune în drum. Toți pasagerii au trebuit sê-și arate pasapoartele s. certificatele pentru justificare. Un curcan și un funcționar polițian după cum mi s'a recomandat făceau controla. Eu am așteptat până mai în urmă.

Am cređut cumcã numai așa me voiu scãpă, deci spunendu-le cumcã îmi lipseșce documentul de legitimațiune m'am rugat a fi condus la subprefectură. Funcționarul după ce m'am recomandat s'a arêtat cu multă complexantă, a dispus a mi se luă pachetul cu plantele și m'a însoțit până la cancelaria de subprefectură. Subprefectul nu eră acasă însé avea substitut.

Am fost condus în un edificiu carele din depărtare avea un prospect frumos, eră cu etagiu și destul de mare. După ce te apropiai însé se vedeau numai

decât urmele războiului trecut, cari nici până acuma nu s'au putut vindeca. Dl funcționar de poliție numai de cât m'a recomandat la toți ceilalți și spre mirarea mea nime nu mi-a mai cerut document de legitimație, din contră șeful s'a escusat pentru că am fost molestat cu această cerere, însă dânsii sunt îndrumați la acesta prin ordin ministerial, și nu fără motiv căci o mulțime de oameni vagabunzi au început a se strecura în România. Eu am laudat și binecuvântat acești pași ai guvernului și ai organelor sale. Numai o controlă cât de aspră va fi în stare se pună barem în câțva sfinșiți la atâtea inundări cu deosebire de străini.

La recomandăția acestor domni am tras la un otel (birt) în care eră birtăsiță o nemțică și unde avea locuință și medicul de plasă dr. Crucean. Până la dejun, am voit a folosi timpul pentru a cunoșce mai deaprobe acest orașel. Și în adevăr mi-a plăcut mult buna ordine ce am aflat. Stradele pavate, luminate și curate. Un număr însemnat de prăvălii și de cafenele. Casele puține înfătoșau prospect de oraș, însă toate exprimau o bună ordine. Locuitorii sunt mestecați. Români, Turci, Greci și Ovrei. Edificii mai însemnate sunt: o subprefectură, o posto-telegrafie, căsarma, 2 geamii (biserici) turcești, școla românească de 3 clase. Măcinul este reședința administrațiunii și a tribunalului de plasă. Plasa Măcinului numeră 14 comune, dintre cari multe comune sunt formate din mai multe cătune.

Abia așteptam se trecă dejunul ca să pot face excursiunea mea botanică de mult dorită. Căldura eră mare, eră tropică precum eu nu am suferit nici când, însă dorul meu de a recolta la Măcin eră și mai mare. M'a îmbucurat mult căci la acesta s'a oferit și d. dr. Crucean cât și d. director dela școla românească Ion Roman, Transilvanian de nu me înșel dela Reșinari. Excursiunea noastră eră proiectată pe platoul din dosul Măcinului, precum și costa nord-vestică a muntelui. Ni-am proveșut cu cele de lipsă, numai una am uitat, se ne luăm apă seu vin pentru că eram de credință cumcă la pôlele muntelui trebuie se aflăm vre-un isvor, apoi am plecat la drum.

Am amintit mai sus cumcă Măcinul este așezat pe cöstele platoului de care amintesc. Până nu ajunge omul în dosul Măcinului nu știe cât este de estins acest platou ce este acoperit cu o mulțime de grădini și holde, toate bine cultivate. Tot aci se află în apropiere o mulțime de mori de vânt. Eu am numerat peste 20, dar nu le-am numerat toate. Se vede cumcă aceste mori sunt cautate și de satele din giur mai din launtrul Dobrogei unde nu este vânt așa puternic ca lângă Dunăre.

Căldura nu ne lăsă se mergem mult ci ne siliă se căutăm umbra unui pom, seu chiar și numai a unui gard. Dl Roman se obosise atât de tare încât drul i sfatui să se rentörcă, cu atât mai vertos căci mai înainte avuse friguri. Rămăsei numai eu cu dr. Crucean. Căldura o suportam cum o suportam, dar acuma ne ajunse o sete teribilă. În drepta și stanga nici un pârâu nici o fontăniță. Ne duplicam pașii pentru a ajunge la pôlele muntelui unde ni se spuse că ar fi niște isvoră bune cu apă rece.

La pôlele muntelui am dat de o colibă turcească la o pepinișce. Prin semne ne-au înțeles cumcă avem sete, ne dede un vas cu apă, însă apa eră atât de caldă și rea cât nu am putut se bem. I-am întreat de vre-o fântână, mai mult numai prin semne căci româneșce nu șciau ier noi nu șciam turceșce. Ne-au respuns „su“, „su“! și ne-au arêtat cu mâna spre sud.

În urmă am ajuns la o fântână chiar la pôlele muntelui ascunsă în un tufiș de stejari, mestecân și aluni. Apa eră sub impregiurări rece însă fântâna eră

plină de lăna bröșcei și de bröșce. Ne a trecut gustul de beut și chiar și setea. Pe când petreceam la acesta fântână soșeșce aci o țerancă română după apă.

Am întreatu-o cum pot bea apă din o fântână plină de bröșce și lăna bröșcescă?

— Ei domnilor! dar cine a vêșut isvor bun fără bröșce? O fântână ca asta nu se află în tot ținutul de aceea se numeșce „fântâna de léc“. Uitați-ve în stejărelul cela, câte petele și alte semne, atăția oameni s'au vindecat bënd din acesta fântână. Dară nici a suta parte nu sunt semnele.

— Pentru ce s'au pus acele semne? — am întreat noi.

— Fie-care om când duce apă anumit de léc pune un semn în acel arbore apoi aruncă puțină pită și sare în fântână, căci altcum apa nu-i de léc. În adevăr acel arborel eră împodobit cu o mulțime de pantlice în toate colorile, bucăți de pânză, lăna colorată etc.

Femeia ne indreptă mai spre sud la altă fântână cu apă mai clară. Dela o pepinișce a cărei proprietar eră Român, ne conduse un fecior cu carele am povestit multe. Densul ni-a scos apă din fântână și ne-a oferit cu multă bunăvointă, dîcend cumcă mai bună apă nu vom găsi nicăiri. A fost un isvor mai spre sud mai avut în apă, însă cu seceta asta mare a secat de tot.

Am trebuit se bem așa cum eră, de și eră caldă și miroșă a nămol. Ne-am ferit însă a bé multă ea se nu ne bolnavim.

În urma acestor suferințe credeam că me voi despăgubi prin o recoltă avută pe muntele Măcin, însă acesta eră roșit, eră ars de arșița sörelui. Abia ici colé la umbra unui arbut seu în dosul unei stănce se află câte o plantă in florită, însă toate de cele mai respândite ce le poți află lângă ori ce drum seu pe ori ce rit și nu este trebuință a face investigațiuni botanice chiar pe munții Măcinului și în o caldură atât de gröznică precum n'a fost nici ocată mai mare cu cea, după mărturisirea țeranilor din Măcin. Mi-s'a spus sêra cumcă a fost peste 40 gr.

Mai prodigiösă recoltă am avut în cea și pe șesul (platoul) Măcinului, carele de pe cösta muntelui ni sê înfătoșă ca un pré frumos tapet, la care am remas uimiți. Nu fu dară nici o mirare decă, de și obosiți și setoși, sub acesta impresiune pitorescă, începurăm a ne innaltă în regiuni poetice. Amicul meu improvisă numai decăt:

Câmpu-i plin de floricele

Dar nici una dintre ele

Nu-i ca chipul mândrei mele.

Aceste trei versuri ne au dat material destul de bogat pentru a ne băgă în o discuțiune lungă. Câmp cu flori, chipul mândrei, amor, credință, însurație și altele, sunt atâtea teme asupra cărora se pöte vorbi atât de mult. Ce norocire pentru noi căci începënd acesta conversație, am mai uitat din suferințele fisice, de căldură, osteneală și sete și în urmă și fömea.

Sörele sfințise de mult și noi tot mai ierborisam pe șesul Măcinului.

— Se plecăm frate! căci ne apucă nöptea și suntem departe; — imi dîșe amicul; și pornim înapoi. Însê pe alt drum nu pe care am venit. Spre bucuria noastră ne ajunse un car turcesc în care se aflau trei bărbați. Ne am rugat se ne iee și pe noi și ne-au împunit dorința. Însê vai de cărușatul nostru.

Căruțele turcești nu sunt construite ca ale noastre.

(A urmă.)

Dr. A. P. Alexi.

SALON.

Ceva despre musică.

Care dintre voi iubite amice și cetitóre nu ați fost de multe ori încântate de doinele clăcanilor rentorcându-se dela lucrul obositor? care nu ați fost frapate de sonorile melancolice ce resună adese ori în serile frumóse de vèră de pe vârful stâncilor din fluerul păstoriului? care dintre voi nu ați simțit ivindu-se în piepturile vóstre simțeminte plăcute auđind orchestrul ce ve însoția pașurile preumblându-ve prin grădină ori în alte locuri publice, séu ve tređiá din somn ca prin un vis la o serenadă a ąilei onomastice?

De unde provin? ce le produce și stèrnește aceste simțeminte de plăcere, ce este adeca subjectul acestora? veți răspunde fără întârziare: musica.

Da! musica e acel dar a naturii care ne trezește în suflet ca și în rațiune simțeminte până acum necunoscute.

Dar acum vin la întrebarea că ce e musica?

Știu că de și tóte o iubiți, la tóte ve place a ve ocupa cu ea, știu ąic din esperință că la întrebarea că ce e dar musica, arare ori a-ți ajuns. Despre acesta mai puțin ve-ați cugetat. Me voi încerca deci prin câteva liniamente a espune părerile mele despre esenția ei.

Musica este limbagiul cel mai nobil al inimei; precum exprimă limba ideile sufletului așa exprimă musica simțemintele inimei, ea exprimă plăcere și neplăcere, curagiu și timiditate, blândețe și iritațiune. Nici o artă nu nobilitéză așa inima și spiritul ca arta muzicii. Grecii au numit-o arta muselor.

Cultura unui popor o arată artele mai bine. Artă dar trebuie se o cultive ori-care popor, care voiește a se numèra între popórele culte, și asta nu numai pe terenul poesiei, și al artelor plastice, ci și pe terenul artei musicale. Înse durere că la noi artă acesta nobilă e încă în stare primitivă. Noi nu avem piese classice (cu variațiuni) ca Germanii, Francezii și Italianii. Și pentru ce nu? Causele și piedecile sânt multe. Voi spune la acest loc câteva dintre ele.

Prima este, că la noi mai nimenea nu se ocupă serios sè o studieze fundamental, ci numai superficial și numai pentru că e moda. E moda sè ai fortepian în salon, sè joci vre-o câteva valsuri, polce, și alte piese moderne. Înse cum? la acea nu cugetăm. A joca pe pian a devenit o epidemie; care nu jócă, nu se ține între cele culte.

Sèrmană cultură!

Pentru ce nu ne luminezi o dómne sè recunóscem și noi odată cât e de fàrmecătóre artă musicală decă e pètrunsă, decă o cunóscem fundamental, și ièrăși cât de spinósă și grea e calea care ne conduce la cunoșcința ei. Artă muzicii stă din diferite ramuri dintre cari înse de presinte cãntarea și fortepianul sânt mai favorisate. Și fiind că pentru cãntare nu are fie-cine vóce, nici e lăžită așa tare ca fortepianul.

Pe fortepian astăđi jócă fie-cine ori are talent, ori n'are, ori șcie ceva ori nu șcie — numai sè pótă ąice că jócă. Și mult pècătuesc aceia în contra ąeului Apollo, cari jócă fără de a pricepe musica. Ca o piedecă pentru care la noi înaintarea în musică merge cu pasi de melciu se pómne consideră și acea că sânt în societatea nóstră románescă unii indiviđi pedanți cari urése musica classică germánă precum e: a unui Beethoven, Mendelsohn, Mozart și alții și prin orațiile

lor contra acestor artiști renumiți de ném străin disgustă și pré musicalii cei puțin cari i avem, de a studiá mai departe musica classică. Atari pedanți sânt îndestulii decă aud „Frunđă verde“, înse la acea nu gândesc că decă nu vom studiá clasicii străini nu vom înaintá nici odată; decă nu vom studiá tóte nuanțele fine ale muzicii classice, general-bas-ul séu harmonia muzicii ce numai dela străini ni le putem însuși, nu vom putè nici odată ajunge la un grad mai înalt al culturii musicale.

Melodiile și arile nóstre románesci sânt mai avute în frumsețe decă ale ori-cărei națiuni, înse nu sânt culese, nu sânt puse pe note. Acesta este a treia piedecă, pentru care de și sântem avuți în acesta privință — nu putem rivalisá cu alte popóre.

Nu, repet, pentru că avem fórte puținii musicali cari sè se ocupe serios de artă muzicii, sè le culégă, apoi sè le verse în piese de concert și classice.

Dóră ar fi ajuns Romanii cei vechi la o putere așa mare și la o cultură în grad așa de înalt decă nu ar fi învățat mult dela Greci? E dară că nu? Așa nici noi nu vom putè avè musică classică románescă până nu vom studiá mai atâtai pe clasicii străini. De altă parte nu vom avè piese de salon și dulci la sunet cari sè te încante, până va fi componerea și culegerea melodiilor nóstre în mâna străinilor, cari atrași și răpiți de farmecul acelor melodii sublime și minunate au început a le studiá, ièr după acesta, schimbându-le puțin haina lor románescă, le presintă lumii de ale lor originale. Cu durere trebuie sè recunóscem și acea că piesele ce le avem vre-o câteva mai de însemnătate ca și „Carneval de București“, „Rapsodie Romain“, „Cãntecul Pãstoriului“ sânt de străini: de Lorenc, Sipos și Sipek.

În musică se arată și caracterul omului. La esecutarea unei piese poți studiá caracterul esecutătorului. Cu cât e cineva mai blând și mai nobil la caracter cu atâta esecută o piesă mai lin și fără sgomot și din contră.

Ba ascultând o piesă, poți judecă după esecutarea ei, că esecutătorul amorisat e séu ba? Veți fi în stare a cunóște un secret chiar, acel secret ce naște atâta curiositate:

Dar știu că veți zimbí la afirmarea asta a mea și veți întrebá, cum se pótè acea? Ve rog sè fiți numai cu atențiune când jócă cineva pe pian și veți observá, decă va joca sentimental, sigur e amorisat, pentru că numai un amorisat pótè joca cu simț și melodiós, pentru că acela își exprimă dorințele și simțemintele tainice ale inimei.

Amorul are mare influință asupra muzicii; și din contră musica asupra amorului.

Sè luăm numai de exemplu pe Beethoven „regele muzicii“. Piesele lui, cari le a compus sub impresiunea amorului, ce a simțit din momentul când a vèđut pe contesa Iulia Guicardi, sânt cu mult mai sentimentale și mai melodióse, decă acele pe cari le-a compus mai nainte și în bêtrânețe când au devenit misantropul cel mai mare.

Cine nu cunóște renumita sonată Cis-moll a lui Beethoven? ce au dedicat-o unicului seu ideal Iulia, eleva sa.

Cine nu cunóște sunetele triste și pline de fantásie ale acestei sonate ca și ideile tinèrului amorisat, care plutind cu naima pe marea lină întru întunecimea nopții, cugetá la mirésa-i lăsată departe.

Sonata asta ne tãlmăcește mai viu simțemintele „regelui muzicii“.

Odată la o óră când învăță Iulia sonata Cis-moll, ąise cătră Beethoven:

— Nu te-ai preumblat la razele lunei pe o regiune încântătoare când ai compus sonata asta ?

— Ba, da, cugetând la vocea-ți sonoră, mi-a dictatu-o inima pentru tine iubită, — răspuse Beethoven și uitându-și de sine se aplecă și sarută părul de mătășă a Iuliei, fără a fi observat că ușa se deschise și pe prag stetea mama și mirele Iuliei. Acesta au fost ora ultimă de lecțiune ce-au dat în casa contelui Guiccardi.

Și la muzică e așa ca și la poezie, nu însădar că sînt surori. Cine ar pute compune séu scrie ceva frumos și cu simț decă nu ar fi séu nu ar fi fost amorisat vre-odată ?

Dar muzica încă are mare influință asupra amorului.

Câte casuri s'au întemplat că numai prin muzica farmecătoare s'au atras două inimi până atunci reci séu două inimi de tot străine una de alta.

Ietă aici numai un cas.

În vécul trecut n'au fost fortepianul așa de lătit ca în vécul nostru atunci a fost harfa forte favorisată. Marquisa Teresia Fontenay eră artistă în manauarea harfei.

Când a erupt revoluția din 1793 în Franția, Teresia cu soțul ei voind sé fugă în Spania la tatăl séu, contele Cabarrus, a devenit prinsonieră. Dar nu dispăruse de pe fața sa nici în prinsóre zimbetul ei care încântă și farmecă atât pe femei cât și pe bărbați ; ea apărea între consuferitorii ei ca un ânger consolător. I-au lăsat însă instrument favorit harfa, ale cărei corde în toate serile le atingea cu degetele ei frumoșe, și corțile harfei dedeau sunete sublime cari ca muzica sferelor mai înalte trecând peste urmele suferințelor amuțiau vaietele desperării și suspinele fricei de mórte. Așa a véduț-o Tallier filosoful serios și un membru celebru al conventului național, fără ca Teresia sé-l fie observat. La lumina debilă, ce sórele apunător reversă în sala spațiosă a temniței, a zărit-o bărbatul farmecat.

Ca și musa muzicii incungiuurată de rațele gloriei, ședea Teresia îmbrățosind harfa, pe un scăunel și la piciorle ei două ființe încântătoare, cari séménau cu două flori sub furtună.

Încă în demineta următoare scrise Tallier marquisei Fontenay o epistolă în care își declară amorul ardător promițendu-i libertatea și oferindu-i și mâna tot-odată.

Femeia frumoșă numai sub condițiunea aceea i-a primit ofertul decă va eliberă și pe consótele ei pe cetățenele Recamier și Iosefina, véduva generalului Beauharnais.

Și nu peste mult toate trei amicele s'au rentors în lumea aceea de care de mult au abđis. Teresia ca soție iubită a lui Tallier (marquisul Fontenay a murit mai nainte în Spania); Madame Recamier ca o damă mai dragălașă a Parisului ca sé fericescă și sé fie fericită, ier Iosefina Beauharnais . . . sé fie împérătésa Franciei. Așa influință are dară muzica asupra amorului.

Sé mai aduc vre-o câteva esemple? ori sé mai analizez influința muzicii asupra amorului?

Acésta aș puté-o face într'un tractat mai lung despre muzică; ce însă nu mi-a fost scopul de astă-dată.

Terminez dar apelând la tot sufletul românesc iubitor de arta muzicii: sé culégă muzica românescă de prin toate pěturile poporului și apoi studiând clasicii altor națiuni — înaintate pe terenul musical, sé compunem piese românești pentru salóne și concerte după toate formele și regulele artei musicale. Sé arétăm lumii ce avuție zace ascunsă în sinul némului nostru, cum știe vorbí inima poporului român.

Sé cultivăm arta musicală, și în particular, muzica noastră națională, pentru ca sé putem rivalisă cu alte națiuni a căror muzică e mai desvoltată; și numai atunci noi cari iubim și ne ocupăm de muzică puté dice: „Avem și noi o adevărată cultură musicală“, numai atunci va fi pianul la locul seu în salónele românești, altfel va remăné o mobilă la modă, o satiră amară pentru cultura noastră.

Petronela Mișciú.

D e l a S i n a i a .

— 28 iulie.

Scríu acestea din valea romantică a Prahovei, vale de care ênsuși sêrbătoriții Alpi ar fi mândrii. De câteva țile me găsesc în orașul rêsărit peste nópte ca prin farmec, în Sinaia spriginită în uriașul Bucegi, umbrită de codrii, recorită de undele grăbitóre a Prahovei, și împodobită de tot ce România are mai bogat și mai ales.

Nu poți socoti, iubită cetitóre, câtă recóre simte la inima lui Românul ungurean, când scuturând povara grea a traiului nostru afurisit de acasă, în calea sa cătră țera unde toate sînt românești, ajunge la Predeal.

Un aer mai blând, o lume mai luminósă pare că i se deschide înainte; ómenii sînt mai altfel, ceriul mai senin, ênsuși inima din el par că a intrat în elementul ei, căci tot ce o ocoleșce, i grăbeșce bătaia. E dulce a auđi cel dintăiu funcționar vorbindu-ți în limba ta, e frumos a vedé cele dintăi hotară românești și de 10 ori ademenitor a vedé cel dintăi căciular cu cușma lui, stând cu mâna pe armă de sentinelă țermurilor românești.

Dar la ce sé-ți mai stric inima iubită cetitóre, dta ești fericită ori unde ești, nu ca noi bărbații cărora pretinii dela cãrmă ne au făcut traiul amar ênsuși în moșia noastră. Am avut de gând se și spun despre Sinaia și ietă me trezesc povestindu-ți, ce am simțit intrând în țera unde românul e acasă; așa se întemplă când te dai după inima. Se și vorbesc dar din Sinaia!

Acésta descălecătóre românescă, cum potrivit a poreclit-o dl Urechie, e asezată pe ripa înaltă a Prahovei, ce se restogoleșce sgomotósă prin valea sa țermurită de 2 părți în doi munți înalți acoperiți de vechi codri cetinați. Ea se gasêșce pe țermul drept a Prahovei, în gura unei infundături virită între stâncosul Bucegi și muntele din potrivă ce se înalță paduros în spre miédăđi, ier peste Prahova în față un alt șir de munți înalți cobóră în spre sud.

Gura acestei infundături romantice e acoperită de vile bogate în toate stilurile cunoscute. Sus sub Bucegi e mănăstirea, și de aci în jos vilă de vilă se întrec în frumșetă și lucș. Unele în pola munților, altele pe lângă drumul de țeră și ier altele pe ripa Prahovei. Una se pare o stâncă naturală în stilul ei romantic, alta un palat roman și ier altele zidite în stil de renaissans se par aduse din orașele apusene.

Aici e lume multă și elegantă, și ar fi și mai multă, decă lucșul cel cumplit a boerilor români, care i urméză ori pe unde trec, nu și-ar fi făcut, cum se pare, și aici un cuib statornic. În birturi e o scumpete grozavă, încât ascultând socotela din gura unui chelner neamț îți vine se cređi, că n'auđi bine. Ásta e un păcat a Sinaiei, care împedecă multă lume, a o cercetă, și care o face o descălecătóre esclusiv boerescă. Cu toate estea însă vilele toate sînt cuprinse, și hotelele ticsite de cei ce vin și trec pe aici. În țilele trecute chiar au fost aici drul Marcovici, colonel Algiu, ministrul Urechia, general Davila și alții cari au venit cu ocaziunea inaugurării unei școli primare micste, după

zelul Asilului „Elena Dómna“. Inaugurarea a avut loc mercuri la 14/26 iulie cu multă pompă, asistând un public numéros.

Dintre persónele mai înnalte au fost de faţă, general Davila, acest generos patriot român, atât de devotat instrucţiunii, şi interesat de toate cauzele naţionale, care în anul trecut a luat parte şi la adunarea Asociaţiunii transilvane la Sibiu. Curtea a fost reprezentată prin dşóra Ghica şi Gradişteano, dame de onóre a M. S. Regina, şi toate dşórele din suită. Dna Angelescu femeia generalului, adjutanţii M. S. Regelui, cu un cuvânt toate notabilităţile Sinaiei. Un număr mare de băieţi sub conducerea profesorilor asilului „Elena Dómna“, au venit anume dela Bucureşti ca să asiste la acesta sêrbătóre naţională.

Domnul ministru al instrucţiei Urechia, după isprăvirea serviciului divin a pronunţiat un frumos discurs, aplaudat cu entusiasm, din care estrag următoarele pasaje :

„Sunt puţini ani, împinsă de dorul frumosului, trecu p'aici o femeie . . .

„Nu o Dómna! me înşel; mai mult : Carmen Sylva! Farmec al tronului; ea simţi farmecul pădurilor guralive şi dişe : „Ce loc frumos! uite, bradul urcă gândul pe calea Ceriurilor; Bucegii cărunţi grăiesc graiul minţii străbune; Peleşul . . . Auziţi voi copile cari me incungiuraţi ce vorbăreţ este Peleşul despre cele trecute vremi? . . . Ce bine este aci pentru cine cugetă?“ (aplause.)

Domnul Ghica i a înţeles dorul dişe oratorul mai departe, şi „cu bagheta farmecătoare, când este mâna solicitată de devotamentul cătră Tron şi de iubire cătră ţeră, dl D. Ghica a redicat într'o nópte oraşul Sinaia“ (aplause.)

Urméza apoi : „Imi este dat mie, delegat al M. S. Regelui, se aduc la Sinaia semnul descălecătórei. Acest semn este Şcóla“.

Apoi adresându-se cătră copilele din institut dişe aşá : „Când veţi şei carte, atunci veţi puté cunoşce nu numai pe M. S. Regina Elisabeta, ci şi pe Carmen Sylva“.

„Atunci veţi dişe Peleşului : Geaba, Peleşe, frumoşe poveşti spui, dişi tu, dar le spui în limba, care o pricepe numai Carmen Sylva, pe când ea ni le talmăceşce noué cu grai ce lunecă la inimă de-adreptul“ (aplause).

„Fără de Carmen Sylva, nu erá Sinaia decât délul mánăstirei de colo . . . decât cu Carmen Sylva délul mánăstirei a devenit o nouă cetate de cultură naţională, cine nu va cere ministerului instrucţiunii publice, se numéscă cea dintăiu şcóla primară din oraşul Sinaia : Şcóla primară micşă Carmen Sylva“ (aplause îndelungate).

Discursul se a sfîrşit cu „Sê trăiésză Majestăţile Lor, trăiésză şcóla Carmen Sylva“ urmat de frenetice aplause şi strigăte „sê trăiésză“.

Majestăţile Lor áncă sunt aici peste véră şi locuiesc la mánăstire.

Între notabilităţile stabilite aici peste véră, se găseşce dl D'Alardo, ministrul Spaniei, generalul Mano cu dna şi băieţii, dnul şi dna Boerescu, dna Seculici, care trăieşce într'un cerc restrins, delectându-l cu vócea sa frumoşă, dna şi dşóra Zamfirescu, dna şi dşóra Bourrelly etc. În o vilă nouă din vale locueşce princessa Panaiot Ghica cu cele 3 fice frumoşe. În curénd are se soséscă aici dnul şi dna Sutzó, cari au anunţiat intenţiunea de a da serate în frumoşa lor vilă; publicul de aici se bucură înainte.

În dişele aceste s'a dat în casină un concert, la care a luat parte tot publicul din Sinaia. Dra Frigieri

cunoşcuta cântăreţá italiană a adus frumoşe momente publicului recunoscător.

Toaletele damelor cea mai mare parte e costumul naţional.

Societate románéscă, oraş cu tot confort ul, băi de apă rece, excursiuni în munţi prin bradet, pri velişi fără sémén şi scumpete de desperat, ietá Sinaia !

La Sinaia sub Bucegi
Apa-i rece, codri verđi,
Româncuţe chip ochiş
Nemţi ce dau pungi chioriş.

I. S. Alesandrescu.

Î n b a i e.

— La ilustraţiunea de pe pag. 361. —

O damă suprinsă în momentul de plăcere şi sfiálă când sare în baie.

Sculptorul frances Tabachi a şciut infăţişá cu multă artă acest moment.

Pe lângă plasticitatea formelor corpului, a şciut potriví poziţiunea când corpul íşi pierde echilibrul încât énsuşí privitorul simte momentul infăţişat. Faţa ei esprimă fidel plăcerea, cu care după o di caldă, în aşteptarea recórei e aprópe sê între în apă, ier sinul în nuansele sale dragálaşe arată sfiélá, încât pare că resuflarea i pere.

Acésta statuá dragálaşá a devenit renumită, şi se găseşce mai în toate basarele oraşelor mari.

P.

Literatura si arte.

Premii pentru piese teatrale. Primum cu deosebită bucurie şcirea că noul director general a teatrului Naţional din Bucureşti, dl Gr. Cantacuzen íşi inaugurezá întrarea în oficiu prin un pas menit a dá un mare impuls literaturii nóstre dramatice. Şi anume : Direcţiunea generală a teatrelor din Románia dorind sê dé pe viitor o mai mare impulsione literaturii dramatice, a decis, ca cu începerea din anul acesta chiar sê ofere dóuë premiuri, unul de lei 1400 şi altul de lei 1000 pentru cele mai bune piese originale, dramă séu comedie. Comitetul teatrelor spre a înlesni lucrarea dlor autori şi spre a le lăsá tótă libertatea de acţiune, nu impune pentru operile ce se vor presentá la concurs condiţiuni nici de epocă, nici de numărul actelor, nici de felul scrierii pe care-l va voi autorii sê-l alégá, adeva : versul séu prosa. Direcţiunea teatrelor va da însé preferinţă acelor piese care vor tratá subiecte curat Románeşci, puind în evidentá fapte eroice din istoria nóstră, glorificând virtuţile séu biciuind vicierile ce au bántuit ori bántue societatea nóstră. Manuscriptele ne subscrise dar avénd un moto spre a fi recunoscute, vor fi trimese la cancelaria direcţiunii teatrelor până la 31 octombre a. e. Piese alese vor fi jucate chiar în acésta stagiune şi autorii lor vor puté profitá, conform legeri teatrelor, afará de premiul oferit de comitet, şi de suma de 10 la sutá din intrările serale la representaţiunile acestor piese. Directorul general Gr. Cantacuzen.

Nr. 7 al Şeşetórei conţine următoarele materii : Mêrul discordiei poveste de P. Ispirescu; D'aş avé . . . poezie de S. P. Dessean; Moldova în vécul al XVIII-lea de P. S. Aurelian; Părintele şi copilul poezie de Iosif Lungu; Povestea lui Cocoş-roş de Elie Pop; Năravuri greceşci de M.; Doine din popor adunate de V. B. Muntenescu; Timoteiu Cipariu biografie; Grădina de legume de M. A.; sub titula Gura Satului: Scrisorile

lui Păcală cătră Tândală; Gura Satului în șeșetóre; Fericiti sunt cei ce cred, poesie; Dicale românești din Ardeal adunate de Teodor Hrist; Minuni; Haid să ridem! Hodorosc și Trosc dialog; Șloim cătră Gloim; Ce e nou în țără? Ilustrațiuni: Portretul lui Timoteiu Cipariu; 4 caricaturi; Hodorosc și Trosc la sfat. Prețul pe un an 2 fl.

Scădere de preț! Pentru ca și cei mai cu puține mijloace să-și potă cumpără folositoarea și pentru ori ce economie casnică nedispensabila: „Carte de bucate a bucătăriei române etc.” un volum gros de 667 de pagine în 8° broșată, scad prețul de boltă dela 2 fl. 50 cr. la 1 fl. 50 cr. și me rog de comande prin mandate poștale îndată cu banii. Cu trimiterea franco, cartea costă cu 25 cr. mai mult, așa dar 1 fl. 75 cr. v. a. Cu stimă *H. Dressnandt* librar în Brașov.

Ce nou?

Moștenitorul de tron Rudolf cu archiducesa Ștefania au sosit la 30 iulie în munții Hațegului la vânătoare. Metropoliții români cu episcopii Mețian și Mihali au fost de față la întimpinare. Tot cu această ocaziune s'a prezentat moștenitorului de tron și o deputațiune românească din comitatul Unedórei în frunte cu dl advocat dr. Lazar Petco.

Hymen. *Dra Elena Davila*, frumoasa fiica a dlui general Davila, cunoscutul patriot român, și-a serbat logodna cu dl căpitan Perticar, adjutantul ministrului de resbel, în 30 iulie st. n. la Sinaia. — *Dl Gavril Selagian*, cleric absolut din diecesa Aradului, a incredințat de soție pe dșóra Lucreția Anca, fiica dlui Petru Anca preot în Timișóra.

Adunarea din Sighetul Marmației a Societății pentru fond de teatru român se va deschide luni și se va continua în ziua următoare. Un public numeros a anunțat din mai multe părți acurgerea sa. Ne putem dar aștepta la o adunare interesantă. Raportul nostru va urma în nr. viitor.

Asociațiunea transilvană. *Avis!* Onorabilii oșpeți, cari voiesc a lua parte la adunarea generală a Asociațiunii transilvane la Deș în 27 august 1882 și zilele următoare, sânt rugați a se însinua la subscrisul comitet până la 24 a lunei august 1882, ca să se facă dispunere pentru încvartirare cuvenită. Deș la 30 iulie 1882. Pentru comitetul de bună primire: August Muntean, președ. Petru Mureșan, secret.

Congresul bisericesc gr. or. din Bucovina s'a deschis în 14/26 iulie. Presidential țerei bar. Alesani în calitate de comisar-impărătesc a declarat congresul deschis și a invitat pe Metropolitul să ocupe presidiul. Acesta în discursul seu a accentuat însămnătatea autonomiei bisericesti și între aplause, a exprimat mulțămită împăratului. La propunerea metropolitului, congresul a votat înaintarea unei adrese de mulțămită împăratului.

Dl dr. I. Felix, membru al Academiei române și professor la facultatea din București, va călători la Geneva, spre a lua parte ca delegat al României la congresul internațional de igienă și demografie statistică, ce se va ține acolo în septembrie a. c.

Petrecere de vără. Inteligența română din Sarmar va arangia o petrecere de vără în favorul fondului gimnasial din Beiuș în pădurea „Cserjés” de lângă Homorodul de mijloc la 28 august st. n. Comitetul arangiator e compus din domni: Sigismund E. Catoca preș., Georgiu Berényi v.-pres., Trăian I. Farcaș cas-sar, Georgiu Bolchiș controlor; membri: Coriolan Ar-

delean, Augustin Clintoc, Samuil Ciceronescu, Augustin Fázsy, Constantin Lucaciu, Alesandru Millian, Aureliu Pelle, Corneliu Pelle, Georgiu Pop.

Institutul „Albina” din Sibiu a deschis la 1 august st. n. în Brașov o filială sub direcțiunea dlui Theochar Alexi. Această știre e o adevărată bucurie națională; institutul „Albina” în timp așa de scurt a făcut pași mari, încât astăzi recunoșce trebuința unei filiale. Felicităm pe valoroșii conducători ai „Albinei”. Totodată înțelegem, că dl Petra-Petrescu cassarul „Albinei”, dela Sibiu va trece la filiala din Brașov în aceeași calitate.

Catastrofa dela Reșinari. „Telegr. Rom.” ne aduce trista știre, că înfloritórea comună românească de lângă Sibiu, a fost mai total distrusă de o grozavă ruptură de nor. Daunele sânt așa de mari, încât numai după trecerea mai multor zile se vor pute recunoșce cu desevărsire. Aproximative se dice că s'ar sui peste 300,000 fl.

Legea talionului. Diarele americane ne spun, că Statul Maryland a votat acum de curând o lege contra bărbaților care își bat soțiile. Această lege ș'a semnat de guvernator ș'a devenit esecutorie. Ea dispune că ori ce bărbat care își bate femeia pôte să fie condamnat la închisóre séu la bătaie cu biciul, séu la amândoué aceste pedepse d'odată, după cum va crede tribunalul, la discreția căruia este lăsată aplicarea acestei legi.

Au murit: *Pantași Ghica*, acest însămnat patriot român, care a luptat totdeuna și a remas credincios principiilor cari au adus după sine actualele progrese ale României. Densul a ocupat un loc destins în literatura noastră teatrală. Națiunea a pierdut mult într'ensul. Asupra vieții lui vom mai reveni. — *Elena Potorean n. Jula*, soția dlui Ștefan Potorean subjude în Czegléd, în Hălmagiu la 21 iulie, în etate de 23 ani. — *Carolina Ionescu n. Fodor*, soția dlui notar cercual din Banești, în Hălmagiu, la 22 iulie în al 17-lea an a vieții și după un an a fericitei sale căsătorii.

Deslegarea ghicitei de șac din nr. 26:

Dómne sfinte, ce minune,
Am murit — și ier trăiesc;
Ier în sinul meu de iune
S'a 'ncuibat un raiu ceresc,
Căci acum — acum iubesc!

Iosif Vulcan.

Bine au deslegat-o dómnele și domnișórele: Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Elena Zacharia n. Daminescu, Eufemia Duma, Silvia Tamașdan, Iosefina Popescu, Maria Crișan, Iulia Muntean, Amalia Pop.

Premiul s'a căștigat de dșóra Amalia Pop.

Călindarul săptămânei.

Ziua sept.	st. v.		Numele sântilor și sərbătorile.	Sóre resare	Sóre apune
	st. v.	st. n.			
Dumineca	25	6	† Adorm. S. Anei.	4 32	7 38
Luni	26	7	S. M. Ermolae.	4 34	7 36
Martți	27	8	† M. Pantilimon.	4 35	7 34
Mercuri	28	9	A. A. Proh. și Nic.	4 36	7 32
Joi	29	10	M. Calinic.	4 38	7 30
Vineri	30	11	Ap. Sila și Silvan.	4 40	7 28
Sâmbeta	31	12	Drept. Eudochim.	4 42	7 26

Proprietar, redactor respunțător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală nr. 274.